

Roman Marcinek
Zbigniew Myczkowski

prof. zw. dr hab. inż. arch.

Janusz Bogdanowski

1929-2003

Na kilka dni przed świętami Wielkiej Nocy – 16 kwietnia 2003 zmarł po męznym zmaganiu się z ciężką chorobą Profesor Janusz Bogdanowski. Był przede wszystkim architektem krajobrazu, współtwórcą tak zwanej „krakowskiej szkoły” w tej dziedzinie, będąc kontynuatorem swoich mistrzów – Profesorów Gerarda Ciołka, Zygmunta Nováka i Tadeusza Tołwińskiego – był autorytetem i wybitnym znawcą sztuki ogrodowej, urbanistyki i architektury fortyfikacyjnej. Był też niestrudzonym obrońcą zabytków, znakomitym nauczycielem akademickim i powszechnie poważanym uczonym. Profesor Janusz Bogdanowski był bezkompromisowo i całkowicie oddany ochronie ojczystego krajobrazu, swoją ogromną wiedzą chętnie dzielił się z każdym, komu drogie są pamiątki przeszłości. Profesor nie musiał skrupulatnie pisać przed nazwiskiem wszystkich tytułów naukowych, nie musiał szczerze zadrukowywać wizytówki funkcjami, honorami i członkostwami międzynarodowych towarzystw, wystarczyło mu być Januszem Bogdanowskim, skromnym, powszechnie lubianym i poważanym człowiekiem i autorytetem naukowym.

Janusz Jan Kanty Bogdanowski urodził się 16 sierpnia 1929 w Krakowie. Jego ojciec – Wincenty Bogdanowski był wiceprezydentem Królewskiego Miasta do chwili zajęcia go przez okupanta w 1939 roku, a on sam – kapralem Armii Krajowej. Od młodości pasjonowało Go ojczyście dziedzictwo kulturowe. Wpłynęło to w istotny sposób na rozbudzenie pasji wszechstronnego badacza, obrońcy dzieł natury i kultury. Z biegiem lat zaowocowało powszechnie uznawanym mianem czołowego znawcy zagadnień architektury krajobrazu, ochrony zabytkowych parków i ogrodów, architektury militarnej i konserwatorstwa.

W roku 1964 doktoryzował się pod kierunkiem profesora Gerarda Ciołka, już w roku 1967 habili-

tował się, w roku 1978 został profesorem nadzwyczajnym, w 1992 – zwyczajnym. W latach 50. aktywnie współpracował z profesorem Zygmuntem Novákiem nad koncepcją utworzenia jurajskich parków krajobrazowych – jedną z najnowocześniejszych wówczas idei ochrony krajobrazu w kraju, a nawet w Europie. W roku 1963 stworzył własną, oryginalną metodę wnętrza i jednostek architektoniczno-krajobrazowych JARK-WAK, zapoczątkowaną w opracowaniu: „Studium wartości krajobrazowych Sandomierza i okolic”, którą pogłębił w studiach do zamków jurajskich Mirowa i Ogrodzieńca w 1964; w 1968 wydał skrypt „Konserwacja i kształtowanie w architekturze krajobrazu”. W 1973 wraz z Zygmuntem Novákiem i Marią Łu-

czyńską-Bruzdową opracował wielokrotnie wznowiane dzieło „Architektura krajobrazu”, a w roku 1976 wydał „Kompozycję i planowanie w architekturze krajobrazu”.

W 1977 doprowadził do powstania na Wydziale Architektury Politechniki Krakowskiej Zakładu Architektury Krajobrazu, przekształconego w Instytut Architektury Krajobrazu, którego był założycielem i dyrektorem (1992-1995), a w roku 1997 wyodrębnił z niego własną Samodzielną Katedrę Teorii Architektury Krajobrazu i Kompozycji Ogrodowej. Prócz blisko 1000 publikacji naukowych miał na swym koncie kilkadziesiąt projektów z zakresu urbanistyki, konserwacji i zieleni, w tym prace indywidualne i zespołowe, m.in. system zieleni Krakowa w oparciu o dawny system fortyfikacji, Planty Krakowskie, Jurajskie Parki Krajobrazowe, otoczenie stopnia wodnego pod Tyńcem, czy ostatnio – ogrody Zamku Królewskiego w Warszawie i seminarium w Kalwarii Zebrzydowskiej. W pracach naukowych Profesora dominowały zagadnienia konserwatorskie: urbanistyczne, architektoniczne, z zakresu sztuki ogrodowej, ochrony krajobrazu oraz opracowania metodyczne do studiów i projektowania oraz planowania krajobrazu, prace słownikowe, systematyka architektury obronnej. Wiele z nich na zawsze weszło jako dzieła klasyczne do nauki polskiej.

Stale współpracował ze służbami konserwatorskimi. Od wczesnych lat 90. intensywnie angażo-

wał się w prace centralnych władz konserwatorskich w Polsce, przyjmując m.in. funkcję Przewodniczącego Rady Ochrony Zabytków przy Ministrze Kultury i Sztuki, Wiceprzewodniczącego Polskiego Komitetu Narodowego ICOMOS.

W latach 1995-98 Minister Kultury i Sztuki oraz Generalny Konserwator Zabytków powierzyli Profesorowi V Program Krajowy „Ochrona i konserwacja zabytkowego krajobrazu kulturowego Polski”. Nie sposób w tym miejscu nie wymienić niektórych pełnionych przez Profesora funkcji: Przewodniczący Komisji Urbanistyki i Architektury Oddziału Polskiej Akademii Nauk w Krakowie – przez ponad 30 lat redaktor „Tek KUiA”, członek Państwowej Rady Ochrony Środowiska i Wojewódzkiej Małopolskiej Rady Ochrony Środowiska, wielokrotny Przewodniczący Wojewódzkiej Komisji Ochrony Przyrody w Krakowie, członek rad naukowych parków narodowych, członek Rady Naukowej „Europa Nostra” czy Komitetu Ekologii Krajobrazu Światowej Unii Ochrony Przyrody IUCN. Za swoją działalność został nagrodzony wieloma najwyższymi odznaczeniami państwowymi i resortowymi.

Pogrzeb Profesora, który zgromadził wokół Najbliższych Zmarłego kilkaset osób: przedstawicieli władz państwowych i uczelni, przyjaciół, wychowanków, współpracowników, studentów, członków czołowych stowarzyszeń naukowych i organizacji społecznych odbył się 22 kwietnia 2003 na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie.